

PLSTĚNÍ

ovčí vlny

Jana Šilarová





*Prodejna Iparos (budova Maďarského Kulturního Střediska v Praze)
Rytířská 25, Praha 1, www.iparos.cz
otevírací doba: Po–Pá: 10.00–13.00, 13.30 –18.00, So: 12.00 –18.00*

V prodejně Iparos najdeme překrásné užité výrobky maďarských uměleckých řemeslníků. Podpora a šíření uměleckého řemesla je hlavním obsahem tohoto prostoru. Konají se zde zajímavé kurzy, především kurzy tradičního mokrého plstění. Řemesla tak znovu nacházejí místo v našem životě. V prodejně se můžeme potěšit, nebo i nakoupit plstěné oděvy a textilní doplňky z přírodních materiálů, výrobky ze dřeva a keramiky, vše s pocitem útulného prostředí připomíná návrat do dávných časů.



IGNIS je malá dílna, která zaměstnává občany s plným invalidním důchodem. Vznikla téměř před dvaceti lety, hlavní činností a výrobním programem byla výroba svící ze včelího vosku a druhým přírodním materiálem, se kterým se v dílně pracuje, se stala ovčí vlna. V dílně se vlna barví a připravují se různé sady na plstění a na různé výtvarné techniky. U dílny je malý krámk, kde je možnost koupit vlnu přírodní i barvenou ve velké škále odstínů a mnoho dalších zajímavých polotovarů. Již tradicí se stalo pořádání různých kurzů, především plstění jehlou a výroba šitých panenek plněných ovčí vlnou.

Dílna a prodejna Ignis, Slovenská 21, Praha 2,
otevírací doba: Po–Čt: 9–11, 12–17, Pá: 9–11, 12–15
www.ignis.cz

PLSTĚNÍ ovčí vlny

Jana Šilarová

Šikovné
Ruce





Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Jana Šilarová

Plstění ovčí vlny

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 5046. publikaci

Odpovědná redaktorka Jana Minářová

Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková

Texty Jana Šilarová

Fotografie na obálce a v textu Jana Šilarová a Klára Kočková

Počet stran 64

První vydání, Praha 2013

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2013

ISBN 978-80-247-4478-0 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-8214-0 (elektronická verze ve formátu PDF)

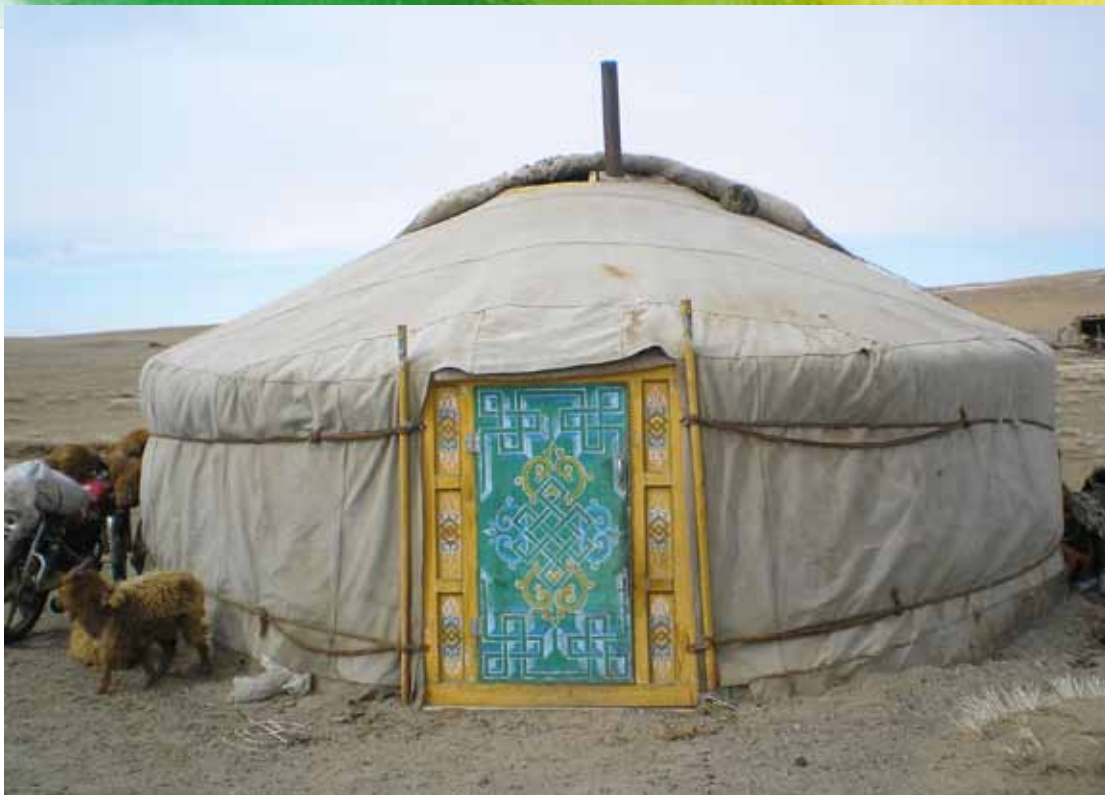
ISBN 978-80-247-8217-1 (elektronická verze ve formátu EPUB)

OBSAH

Úvod	6	Víla	56
Praní vlny	7	Medvídek	59
Svět barev	10	ZÁVĚR	63
Jednoduché plstění <i>bez složitých pomůcek</i>	14		
Plstíme míček	20		
Dredy a dredová gumička	22		
Náramky	24		
Plstíme v ploše <i>první zkouška naší trpělivosti</i>	26		
Vyrobíme si vložky do bot	26		
Svět forem a vzorů	29		
Podložka na židli	32		
Příprava barevné tkaniny	38		
Jednoduchá kapsička	42		
Kuličkování	48		
Krájené spirály	50		
Jednoduchý motýl	54		



ÚVOD



V úvodu knihy bychom se mohli krátce pozastavit nad historií plstění a nejjednoduššího zpracování ovčí vlny.

Je velmi pravděpodobné, že když se člověk „lovec“ stal pastevcem a chovatelem dobytka zjistil, že kůži zabitých zvířat může nahradit vlna. Získal tak materiál, který se dá zplstít, sepříst v přízi a dále např. vázat v koberce, tkát. Jedním z nejstarších dochovaných nálezu plstěného výrobku jsou textilie objevené ve střední Asii v Pazyryku (5. století př. n. l.).

Plstění má svou velkou tradici v asijských národech, především to byly kočovné nomádské kmeny např. v Mongolsku, Turkmenistánu...



Pro nomády plstění vždy bylo a je až dosud součástí denního života a kultury. Jejich obydlím je velký přenosný stan, jurta. Jméno jurta je původně z ruštiny JURT. v Mongolsku se tento stan nazývá GER. U nás se běžně používá název jurta.

Je postavena z dřevěné skládací konstrukce a celá je pokryta silnou vrstvou zplstěné vlny. Vlna výborně izoluje a chrání proti dešti a vlhku. Život v jurtě je

uzpůsoben všednímu životu a každodenním potřebám kočovných pastevců. Je zajímavé se na chvíli zastavit nad některými zvláštnostmi, které tato jednoduchá stavba umožňuje. Nejvýraznějším aspektem je kruhové řešení stavby, což znamená, že nejsou nikde žádné ostré hrany ani kouty, podobně jako v indiánském stanu. Uprostřed je vždy oheň, kamna. Za mnohá století existence jurty se z ní stal posvátný malý vesmír. Mongolové považují střechu svého obydlí za nebeskou a otvor s korunou za Slunce, oko nebeské, ze kterého přichází světlo.

Krásnou legendou o vzniku plstění je vyprávění, které říká: Praotec Noe přestál potopu světa se všemi zvířaty v těsném prostoru své archy. Když mohl první vstoupit opět na zemi, vypustil všechna zvířata a spatřil prazvláštní tkaninu, souvislou látku, jakou ještě nikdy předtím neviděl. V místech, kde zvířata stála, byla silná vrstva zvířecích chlupů, pošlapaná a zplstěná jejich kopýtky.

Ranní úlitba bohům do ohně je rituál, při kterém dochází ke spojení páry s kouřem ohniště, ten stoupá vzhůru k božstvu. Do ohně se nesmějí házet žádné odpadky, nesmí se v něm přehrabovat a cizí člověk si nesmí z něho zapálit světlo. Vstup do jurty je obvykle z jižní strany, z pohledu příchozího je pravá část obydlí ženská, levá mužská. V pravé části se odehrává příprava jídla, péče o děti, šití... Muži jsou uvnitř podstatně méně a věnují se hlavně výrobě a opravám koňských strojů. Přímo naproti vchodu je „svatý kout“ jakoby oltář s obrázky nebo soškami uctívaných bytostí, fotografiemi předků, příbuzných a oblíbených koní. Hosté bývají uvedeni do levé části. Čím váženější host, tím je usazen dále od vchodu a blíže k oltáři. Při vcházení dovnitř není slušné si stoupnout na práh. Vnitřek příbytku zdobí i vyhřívají krásné koberce.

U kočovných kmenů posloužily koberce i jako stůl a jejich význam byl mnohostrannější. Kmen byl doma tam, kde se právě usadil a koberec sloužil i jako prostředek k vytvoření zvláštního osobního prostoru, teritoria. Můj koberec je důvěrně známý a „uchopený“ kus prostoru, mobilní kus vlastní země.

Bylo by zajímavé zamyslet se i nad rozdílem vnímání prostoru a času těchto lidí v porovnání s evropským způsobem života, s naším typickým hromaděním věcí a majetku. Ale to nechť je ponecháno každému z nás, k vlastnímu bádání a přemýšlení...

Za zmínku stojí i koberce vázané a tkané, které se staly žádaným artiklem kupců, sběratelů a muzeí. Jejich původní originalita byla časem poznamenána produkcí na zakázku. Naproti tomu plstěné koberce zůstaly mimo tento hlavní zájem a zachovaly si tradiční charakter. Dodnes se vyrábějí podobně a mimo dosah komerčních vlivů. (Kazachstán, západní Mongolsko, ruský Altaj, Uzbekistán...),

